

1.5 Programma Regionale bereikbaarheid en leefbaarheid

Inleiding en ontwikkelingen

Goed wonen, werken en leven in Zeeland vraagt om een aantrekkelijke leefomgeving (wonen, bedrijvigheid) en een optimale bereikbaarheid (economisch en maatschappelijk).

Vanuit dit programma hebben we daartoe in 2019 weer betekenisvolle stappen gezet, zowel in fysiek opzicht (o.a. aanleg infrastructuur) als in het faciliteren en versterken van activiteiten van andere overheden, ondernemers, kennisinstellingen en de Zeeuwen zélf.

Een belangrijk deel van het werk bestaat uit de reguliere taken rond efficiënt en effectief beheer en onderhoud van de provinciale (vaar)wegen alsmede het beheer van de concessies voor het busvervoer en de Westerschelde Ferry. Voor de bus-concessie is doorontwikkeling aan de orde, om in te spelen op de behoefte aan slimme en duurzame oplossingen, o.a. de voorbereiding van de introductie van Zero Emissiebussen. De concessie voor de Westerschelde Ferry is per 2019 opnieuw verleend (looptijd tot 2024) en met een positief financieel resultaat over 2019 en een forse investering in beleving, staat de Westerschelde Ferry goed gesteld voor de komende jaren.

Deze opgavegerichte aanpak liep in 2019 in eerste instantie via de opgaven Bereikbaarheid, Havens en Bedrijven alsmede de Leefbaarheidsagenda. Per 24 september 2019 zijn deze opgegaan in de programma's Regionale Bereikbaarheid, Fysieke Leefomgeving alsmede Cultuur, Leefbaarheid en Sport. Naast deze ontwikkelingsgerichte agenda, maakt ook het beheer en onderhoud van de provinciale (water) wegen onderdeel uit van dit hoofdstuk.

Speerpunten 2019

- Versterken (netwerk) samenwerking Verkeersveiligheid (ROVZ) en koppeling uitvoering Nationaal Strategisch Plan Verkeersveiligheid
- (Europees) onderzoek naar optimalisatie van de railontsluiting van de Zeeuwse havens (Rail Ghent Terneuzen) en gezamenlijke lobby met North Sea Port/Terneuzen.
- Visie en uitvoeringsprogramma Midden Zeeland route
- Uitvoering actieplan incident- en verkeersmanagement om de doorstroming te verbeteren.
- North Sea Port, verkenning regionale ontwikkelstrategie en samenwerking o.a. met de havengemeenten.
- Logistiek programma/visie Zeeland Connect met drie innovatielijnen, waaronder Pilot Smart Logistics en autonoom transport (varen en rijden).
- Bijdragen voorbereiding project Central Gate.
- Realisatie Impuls bedrijventerreinen, economisch behoefte-onderzoek en behoefteprognose.
- Realisatie Wegeninvesteringsprogramma, waaronder eerste fase N290, planvoorbereiding Zanddijk
- Verankering van de werkwijze van assetmanagement met betrekking tot de instandhouding van de provinciale (vaar)wegen
- Verbetering toegankelijkheid bushaltes, stimuleren gemeenten o.a. door nieuwe subsidieregeling.
- Extra inzet met middelen vanuit de regio-envelop op herstructurering van de bestaande woningvoorraad (uitbreiding bestaand instrumentarium w.o. PIW, uitvoeren energiescans).
- Een nieuwe aanpak voor het stimuleren van het invullen van lege plekken en panden ('leegstand als kans') - met gebruik van maatschappelijk initiatief.
- Door-ontwikkelen OV: opstellen ontwikkel- en actieagenda (nieuwe vervoersconcepten, duurzaamheid, samenwerking, doelgroep-benadering).
- 'Leren door te doen'; pilots/projecten als leeromgeving (bijv. e-mobilitypark Vlissingen/Middelburg, fietshubs Westerschelde Ferry, herontwerp busstation Terneuzen, praktijkroute Zeeuws-Vlaanderen).
- Mobility as a Service (met inzet middelen regio-envelop); een nieuwe aanpak voor betere afstemming van vraag en aanbod voor het scholierenvervoer naar Goes, Zierikzee en Terneuzen.

· Veerkrachtig Vogelwaarde: pilot integrale leefbaarheidsaanpak (ruimtelijk, bereikbaarheid, sociaal) op basis van burgerinitiatief, met lokale sturing en gefaciliteerd door de Provincie.

· Een platform voor kennisdeling rond maatschappelijke initiatieven in Zeeland gericht op meer en betere initiatieven alsmede verwijzing naar beschikbare fondsen (o.a. Zeeuws Oranjefonds)

Reguliere taken

- Het beheer en onderhoud van onze provinciale infrastructuur bestaande uit (water)wegen, kunstwerken nat en droog en de aanlandingsvoorzieningen, terminals en baggerwerken voor het fietsvoetveer;
- Het beheer van de concessies voor openbaar vervoer (bus en Westerschelde Ferry)

Beleidskader

- Mobiliteitsvisie Zeeland 2028, juli 2016
- Beleidsplan Verkeersveiligheid Zeeland 2010 – 2020, Op weg naar nul!, juli 2010
- Nieuwe lijnen, Beleidsplan openbaar vervoer Zeeland 2015 – 2025, juni 2013
- Beheerkader Infrastructuur Provincie Zeeland (2018)
- Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 (landelijk kader niet door de Provinciale Staten van Provincie Zeeland vastgesteld)

Bereikbaarheid, havens en bedrijven

De havens zijn een motor van de Zeeuwse economie en met de fusie van de havenbedrijven is er een nieuwe context ontstaan. Voor het goed functioneren van de havens en andere (grote) bedrijventerreinen zijn goede hoofdverbindingen van groot belang voor de aan- en afvoer van grondstoffen en producten. We zetten ons in voor het beschikbaar hebben van voldoende en kwalitatief goede regionale bedrijventerreinen met een onderscheidend profiel, bundeling van bedrijvigheid met name op grootschalige bedrijventerreinen en een goede bereikbaarheid van de bedrijfslocaties.

Met de partners en North Sea Port gaan we stappen zetten om te komen tot een grensoverschrijdende visie/agenda die versterkend werkt op het masterplan van North Sea Port. Een belangrijk gezamenlijk project is de Europese CEF-studie naar de aanleg Rail Ghent-Terneuzen samen met North Sea Port en gemeente Terneuzen. Eind 2019 is hier in het BO MIRT een belangrijke stap vooruit gezet richting de planuitwerking, waarna in de eerste helft van 2020 de ontwikkeling van de financieringsstrategie aan de orde is.

Voor de logistieke sector ontwikkelingen als de energietransitie en digitalisering relevant. Deze ontwikkelingen en de kansen die er zijn voor samenwerking binnen de sector, zijn aanleiding voor het opstellen van een meerjarenvisie logistiek door Zeeland Connect. Met het oog op het verbeteren van onze achterlandverbindingen, nemen we deel aan de Corridor Rotterdam-Antwerpen.

Ook in 2019 stond de verbetering van de verkeersveiligheid hoog op de agenda, 100% verkeersveilig daar gaan we voor. We investeren in veilige wegen en gaan verder met de partners met de uitvoering van het Nationaal Strategisch Plan Verkeersveiligheid. In 2019 is gewerkt aan een risicoanalyse op basis waarvan we in 2020 samen met de regionale partners een uitvoeringsagenda gaan maken.

De Zeeuwse bereikbaarheidsopgaven vragen om investeringen in infrastructuur, belangrijke mijlpalen zijn gezet met de oplevering van het knooppunt Sloeweg en de Tractaatweg. Verder geldt de bereikbaarheidsopgaven steeds meer om andersoortige oplossingen vragen: Slim en Duurzaam. Daarom werken we aan innovatieve oplossingen op het gebied van SMART-Mobility, waarbij met de inzet van data de beschikbare capaciteit beter benut kan worden en de verkeersveiligheid vergroot.

Maatschappelijk effect Bereikbaarheid, havens en bedrijven

Provincie Zeeland staat samen met andere overheden in Zeeland in voor een systeem van infrastructuur en collectieve mobiliteits-voorzieningen van voldoende kwaliteit in de zin betrouwbaarheid, snelheid en veiligheid.

Betrouwbaarheid: Het mobiliteitssysteem moet ervoor zorgen dat je op tijd op je bestemming bent. Of dat goederen op het juiste moment aankomen.

Snelheid: Voor functionele verplaatsingen mag de reistijd niet te lang zijn.

Veiligheid: We accepteren niet dat er gewonden en dodelijke verkeersslachtoffers vallen.

Leefbaarheidsagenda

Leefbaarheid gaat over goed wonen, werken en leven in Zeeland en is daarmee voorwaarde voor een goed vestigingsklimaat. Kern van deze opgave is adequaat inspelen op demografische, ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. En daarbij niet afwachten tot de knelpunten zich voordoen, maar op tijd signaleren en actie ondernemen. Zo hebben en houden jongeren, ouderen en nieuwe Zeeuwen perspectief.

In het kort is dit de uitdaging voor alle Zeeuwse partners die werken aan de leefbaarheid: de Zeeuwse Leefbaarheidsagenda. Met daarbij de ambitie dat het totaal meer is dan de som der delen. Die integrale aanpak vraagt om doelgerichte samenwerking via netwerksturing. Immers, veel elementen (met name op het gebied van zorg en voorzieningen) zijn primair een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Hier pakken we als Provincie de handschoen om te ontdekken hoe netwerksturing en samenwerking het beste kan werken, o.a. via een Navigatieteam Leefbaarheid.

Voor de Provinciale inzet op de Zeeuwse Leefbaarheidsagenda hebben we vanuit onze eigen verantwoordelijkheid focus aangebracht op drie thema's:

- Ruimtelijke kwaliteit versterken
- Bereikbaarheid voor de mensen
- Maatschappelijk initiatief versterken

Maatschappelijk effect Leefbaarheidsagenda

Zeeland is een provincie waar het goed wonen, werken en leven is. De Leefbaarheidsagenda gaat het over het benoemen van de concrete vraagstukken én die samen met de regionale partners op te pakken en zo te werken aan leefbaarheid als basisvoorwaarde voor een economisch vitaal Zeeland

Doelstellingen

Doelmatig en doeltreffend beheer (water)wegen

Een doelmatig en doeltreffend beheer van de provinciale (water)wegen op zodanige wijze dat deze aansluit bij de principes van assetmanagement en voldoet aan het onderhoudsniveau zoals door het bestuur vastgesteld.

Ten behoeve van een efficiënt en effectief beheer en onderhoud van de provinciale (vaar)wegen is het Beheerkader Infrastructuur Provincie Zeeland (maart 2018) vastgesteld. Bij het in stand houden van de infrastructuur wordt gekeken naar de prestaties die de kapitaalgoederen moeten leveren, de kosten die daaraan verbonden zijn en de risico's die daarbij acceptabel zijn. Naast informatiebeheer en organisatiestructuur vormt het Beheerkader de derde pijler waardoor de instandhouding (beheer en onderhoud) van de provinciale (vaar)wegen doelmatiger georganiseerd kan worden. Als nadere uitwerking van het Beheerkader wordt per infrastructureel kapitaalgoed een Uitvoeringsstrategie opgesteld. Daarin wordt nader beschreven op welke wijze dat specifieke kapitaalgoed in stand wordt gehouden.

■ Stand van zaken

In 2019 is gewerkt aan de verdere implementatie van assetmanagement, waardoor de instandhouding van de provinciale wegen en vaarwegen doelmatiger georganiseerd wordt. Het Beheerkader Infrastructuur Provincie Zeeland vormt de basis voor het verankeren van assetmanagement in de provinciale werkwijze. Hierin is de knip gemaakt tussen wat we als beheerder van infrastructuur wettelijk gezien moeten doen (basis), en wat we op grond van ambities daarop aanvullend nog willen bereiken (beleid). Bij het in stand houden van de infrastructuur wordt gekeken naar de prestaties die de kapitaalgoederen moeten leveren, de

kosten die daaraan verbonden zijn en de risico's die daarbij acceptabel zijn. Het niveau wat in het Beheerkader door het bestuur is vastgesteld is geborgd.

Acties

Nadere uitwerking van assetmanagement door uitwerking van het Beheerkader in Uitvoeringsstrategieën per infrastructureel kapitaalgoed.

■ Voortgang/Resultaat

In de Uitvoeringsstrategieën wordt per kapitaalgoed onder meer omschreven op welke wijze we omgaan met de instandhouding, de knip tussen basis en beleid en de kosten die daarmee gepaard gaan. Bij aanvang van 2019 waren de Uitvoeringsstrategieën voor droge kunstwerken, verhardingen en elektrotechnische verkeersvoorzieningen vastgesteld. In 2019 is gewerkt aan het opstellen van de Uitvoeringsstrategieën voor groen, openbare verlichting en natte kunstwerken, opdat ze in 2020 afgerond en vastgesteld kunnen worden, waarna ook die kapitaalgoederen toegevoegd kunnen worden aan de onderhoudsreserve infrastructuur (groot onderhoud) die per 1 januari 2019 ingesteld is.

Het plannen en uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden aan infrastructurele kapitaalgoederen op dusdanige wijze dat ze op het vastgestelde niveau in stand worden gehouden.

■ Voortgang/Resultaat

Met het implementeren van assetmanagement in de organisatie en het vaststellen van de Uitvoeringsstrategieën, verbetert het inzicht in meerjarige onderhoudsplanningen en de mogelijkheid tot het maken van een integrale afweging van instandhoudingsmaatregelen binnen én tussen de verschillende kapitaalgoederen. Daarnaast vindt afstemming plaats met de plannen op het gebied van de investeringsagenda wegen (instandhouding in relatie tot nieuwbouw). Het vastgestelde niveau is geborgd.

De versterking van de samenwerking met andere (vaar)wegbeheerders middels periodieke afstemmingsmomenten, we richten ons onder andere op een goede afstemming van wegwerkzaamheden en het voorkomen van overlast voor de weggebruikers.

■ Voortgang/Resultaat

Ook in 2019 is ingezet op versterking van de externe samenwerking op het gebied van (vaar)wegbeheer. Op verschillende punten wordt er samengewerkt of wordt mogelijke samenwerking verkend. Denk hierbij aan groenbeheer, bronbestrijding, medegebruik steunpunten, nadere professionalisering van verkeers- en incident management, gladheidbestrijding, etc. In 2019 is besloten de huisvesting bij het waterschap Scheldestromen voor onbepaalde tijd voort te zetten, opdat die samenwerking verder vorm kan krijgen. Daarnaast vindt tussen wegbeheerders in Zeeland periodiek overleg en afstemming plaats over verkeers- en incidentmanagement en toekomstige werkzaamheden.

Verbetering verkeersgedrag verkeersdeelnemers

Verbetering van het verkeersgedrag van alle verkeersdeelnemers in Zeeland, ten einde de aantallen ernstige verkeersslachtoffers zoveel mogelijk te beperken.

Binnen het Regionaal Overlegplatform Verkeersveiligheid Zeeland (ROVZ) werkt Provincie Zeeland samen met de gemeenten en andere relevante partners aan de verkeersveiligheid. In 2019 gaan we verder met de versterkte samenwerking binnen het ROVZ, onder andere om de doelen van de nieuwe Nationale Strategische Plan verkeersveiligheid verder te brengen. Zeeland is een landbouwprovincie met een bijzondere eilandenstructuur. Met RWS en de ZLTO zijn we in gesprek over een verkeersveilige oplossing voor het landbouwverkeer over de Oosterschelde en de Zeelandbrug waarbij we ons richten op een goed evenwicht tussen doorstroming en verkeersveiligheid. Op basis van de ervaringen en de pilot uit 2018 t.a.v. het begeleiden van de landbouwvoertuigen over de

Zeelandbrug willen met de ZLTO en RWS tot definitieve afspraken te komen. Voorts heeft de minister een subsidieregeling ten aanzien van de verharding van de berm en een verkeersveilige inrichting van wegen aangekondigd, voor Zeeland komt 1,6 miljoen euro beschikbaar. Deze maatregelen zullen we tot uitvoer brengen.

■ Stand van zaken

De activiteiten van het ROVZ en haar partners zijn gericht op het veranderen van het verkeersgedrag van weggebruikers. Infrastructurele maatregelen, zoals drempels en wegversmallingen, zorgen er bijvoorbeeld voor dat bepaald gedrag minder makkelijk mogelijk is, handhaving bestraft onrechtmatig gedrag in de hoop dat mensen hun gedrag aanpassen. Campagnes en educatie zijn er op gericht het juiste verkeersgedrag aan te leren en te stimuleren. Het is echter moeilijk meetbaar in hoeverre er ook daadwerkelijk een verbetering van het verkeersgedrag van verkeersdeelnemers in Zeeland is gerealiseerd. Op lange termijn moet worden gezien of de inspanningen om het gedrag van verkeersdeelnemers te verbeteren ook terug te zien zijn in de ongevallen en slachtoffer cijfers.

Acties

Maken van afspraken ZLTO en RWS over de verkeersveilige passage landbouwverkeer over de Oosterscheldekering en de Zeelandbrug

■ Voortgang/Resultaat

Het landbouwverkeer kan tijdelijk door middel van een konvooi regeling gebruik maken van de Zeelandbrug. Hierover zijn afspraken gemaakt met ZLTO, Cumela en Rijkswaterstaat. Deze oplossing is echter tijdelijk. De inzet is om na het afwaarderen van de Oosterscheldekering naar 80 km per uur, onder voorwaarden het landbouwverkeer toe te staan gebruik te maken van de Oosterscheldekering. Hierover vindt overleg plaats met Rijkswaterstaat.

Reguliere activiteiten zijn ongevallenregistratie, (subsidies) verkeerseducatie en slachtofferhulp, monitoring, Veilig Verkeer Zeeland, kennisoverdracht

■ Voortgang/Resultaat

De reguliere taken van het ROVZ zijn door het team ROVZ uitgevoerd in 2019. Van de resultaten wordt een jaarverslag gemaakt in de vorm van een info graphic. Hierin staat onder andere informatie over de verstrekte verkeerseducatie subsidies, het aantal ongevallen en slachtoffers in Zeeland, georganiseerde evenementen en activiteiten met onze partners waaronder Veilig Verkeer Nederland. Kennisoverdracht heeft plaatsgevonden in ambtelijke en bestuurlijke overleggen. Het ging het afgelopen jaar met name over het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030. In de reguliere taken zijn de afgelopen jaren wel verschuivingen geweest die niet zijn doorgevoerd in de acties. Zo is het ROVZ niet langer betrokken bij slachtofferhulp. Dit wordt bij de acties voor 2020 gewijzigd.

Uitvoeren ROVZ speerpuntenprogramma's 'Vergroten fietsveiligheid', 'Aanpak te hoge rijnsnelheden' en 'Aandacht en alertheid achter het stuur', bijzondere aandacht voor de doelgroepen jongeren en ouderen.

■ Voortgang/Resultaat

Het opvolgen van de speerpunten van het ROVZ is een continue proces dat ook in het nieuwe jaar weer doorgaat. In die zin zijn de doelstellingen nooit volledig gehaald. In 2019 hebben we wel onze doelstelling gehaald om binnen de speerpunten activiteiten e.d. te organiseren die de verkeersveiligheid in Zeeland hebben vergroot, het bewustzijn van de verkeersdeelnemers hebben verhoogd en het gedrag van mensen hebben aangepast. Hierover rapporteren we in het jaarverslag ROVZ. Met name binnen de speerpunten fietsveiligheid en aandacht waren er activiteiten gericht op de doelgroepen ouderen en jongeren.

Doorontwikkeling van de samenwerking in ROVZ (Regionaal Overlegplatform Verkeersveiligheid Zeeland) verband, waarbij samen met partners gewerkt wordt aan het behalen van de regionale doelen en speerpunten

■ Voortgang/Resultaat

Het jaar 2019 was voor het samenwerkingsverband ROVZ een overgangsjaar. Er is gewerkt aan de ontwikkeling van een Zeeuwse Uitvoeringsagenda van het landelijke Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030. Hiertoe zijn verschillende ambtelijke bijeenkomsten georganiseerd om regionale doelen en speerpunten te bepalen. Deze zijn eind 2019 vastgesteld door de Bestuurlijke Kopgroep ROVZ en door het bestuurlijk POVV.

Implementeren van een nieuwe governance-structuur Nationaal Strategisch Plan Verkeersveiligheid en realiseren nationale speerpunten in de regio.

■ Voortgang/Resultaat

Binnen het samenwerkingsverband ROVZ is gesproken over een nieuwe governance structuur die aansluit bij de governance structuur uit het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030. De bestaande governance structuur sloot daar al heel goed op aan. De bedoeling is dat minimaal één keer per jaar het hele samenwerkingsverband op bestuurlijk niveau bij elkaar komt. Vooruitlopend daarop is in 2019 verkeersveiligheid als agendapunt behandeld in het Bestuurlijk POVV. Daarin zijn in ieder geval alle wegbeheerders vertegenwoordigd. Medio 2020 vindt er een eerste vergadering plaats van de zogenaamde Brede Bestuurlijke Overlegtafel. Het Bestuurlijk POVV wordt dan aangevuld met (bestuurlijke) vertegenwoordigers van onze maatschappelijke en private partners, Politie en OM.

In het Bestuurlijk POVV van november 2019 zijn de regionale speerpunten (gebaseerd op de negen in het SPV genoemde thema's) vastgesteld. Begin 2019 wordt nader onderzoek gedaan naar de Zeeuwse risico's binnen deze thema's. Vervolgens wordt er conform de afspraak met de Minister een regionale uitvoeringsagenda gemaakt.

Opstellen actieprogramma verkeersveilige inrichting wegen, uitvoeren van de maatregelen waaronder de verharding van de bermen.

■ Voortgang/Resultaat

De subsidie aanvraag voor de verharding en afscherming van de bermen is ingediend bij het Rijk en gehonoreerd. De uitvoering vindt plaats in 2020 tot en met 2023. Door Provinciale Staten is hiervoor een krediet verleend.

Goede bereikbaarheid voor bedrijven, bezoekers en bewoners

Een goede bereikbaarheid voor bedrijven, toeristen en forenzen en een goede multimodale bereikbaarheid van de Zeeuwse havens.

Met onze partners werken we aan de verbetering van de ontsluiting (via water, spoor en buisleidingen) van de havens in Vlissingen en Terneuzen. De faciliteiten voor het wegverkeer krijgen met name wat betreft de Midden Zeeland route (Goes – Hellegatsplein) extra aandacht. Met de provincie Zuid Holland en de gemeenten Schouwen Duiveland en Goeree Overflakkee werken we aan een betere doorstroming op de N59. Verder zullen op de N256 enkele Quick Wins worden voorbereid voor uitvoering in 2019 en wordt een lange termijnvisie opgesteld voor de ontwikkeling van deze corridor. Naast de infrastructurele verbeteringen richten we ons op een goede OV bereikbaarheid en gaan verder met het gesprek met de NS over de spitsstrein. En met de wegbeheerders werken we aan een verbeterde verkeers- en incidentenmanagement dat ten goed komt van de doorstroming en bereikbaarheid. Met onze partners en via het team Verkeersmanagement maken we afspraken hoe de weg na een calamiteit weer zo snel mogelijk beschikbaar komt en verbeteren we de afspraken met de verkeerscentrale.

Subdoel: Snelle en betrouwbare wegverbindingen voor zakelijk en woon-werkverkeer.

■ Stand van zaken

In het voorjaar van 2019 is de nieuwe Tractaatweg opgeleverd en door de minister officieel geopend. Daarnaast is in het najaar van 2019 het knooppunt de drie Klaauwen geopend. Dit was het slotstuk van een proces van vele jaren waarmee de bereikbaarheid over de weg van de Zeeuwse havens en industrie aanzienlijk is verbeterd. Daarnaast is op vlak van goederenvervoer per spoor vooruitgang geboekt met de erkenning op Rijksniveau van het bestaan van een knelpunt in de Zeeuws Vlaamse Kanaalzone. Voor de N256 is een variantenstudie afgerond als basis voor de in 2020 te starten verdiepende planstudie. Aan de noordkant van de N59 werken we samen met de gemeenten en de provincie Zuid Holland aan een betere en vooral meer duurzame bereikbaarheid van Hellegatsplein.

Acties

Realiseren van quick wins ten aanzien van verkeersveiligheid en doorstroming op de Midden-Zeeland route en het opstellen van een visie van de gewenste en een programma met noodzakelijke aanpassingen in de periode 2020-2028

■ Voortgang/Resultaat

Onderscheid dient gemaakt tussen kleinschalige verbetermaatregelen en grootschalige aanpassingen van de weg. In de loop der jaren zijn al diverse aanpassingen aan de weg gepleegd t.b.v. de veiligheid en doorstroming. Naar aanleiding van enkele zware ongevallen rond de zomer van 2019 is in dit kader besloten zogeheten akoestische belijning aan te brengen en mottoborden te plaatsen. Begin 2020 is een verkeersbesluit genomen de maximum snelheid op de A256 te verlagen naar 100 km/uur.

Ten behoeve van de lange termijn is een variantenstudie in de vorm van een Quick scan opgesteld en toegezonden aan Provinciale Staten en andere stakeholders. Besloten is een planstudietraject op te starten dat moet leiden tot een te nemen besluit over de uit te voeren variant eind 2021 of begin 2022.

Versterken van het incidentmanagement en verkeersmanagement om te zorgen dat hinder voor het verkeer als gevolg van incidenten en topdrukte evenementen zo gering mogelijk is, uitvoeren van het bestuurlijk vastgestelde actieplan met de partners

■ Voortgang/Resultaat

Begin 2019 heeft het Regionaal Verkeersmanagement Team (RVT) Zeeland vaste vorm gekregen. Maandelijks komen onder begeleiding van een externe partij, Royal Haskoning DHV, de samenwerkende partijen die zich in Zeeland bezighouden met verkeers- en incident management bij elkaar. Vaste agendapunten worden besproken waarbij het bestuurlijk vastgestelde actieplan leidend is. Werkzaamheden en evenementen worden met elkaar voorbesproken en afgestemd en incidentsituaties worden geëvalueerd om daar gezamenlijk van te leren, waarbij steeds het doel is om de hinder voor het verkeer op het Zeeuwse hoofdwegennet als gevolg van bijzondere situaties (werkzaamheden, evenementen, topdruktedagen, incidenten) tot een minimum te beperken.

Sinds 1 april 2019 werkt de Provincie Zeeland als wegbeheerder samen met de Verkeerscentrale Zuid-Nederland van Rijkswaterstaat. Dit heeft geleid tot een versterking van het incident management en verkeersmanagement. Incidentmeldingen op Provinciale wegen worden nu sneller doorgegeven waarbij via track-and-trace de dichtstbijzijnde kantonnieër wordt ingeschakeld. Tevens heeft de verkeerscentrale de regie over de actuele verkeerssituatie in Zeeland, en kunnen zij verkeersmanagementmiddelen daar waar nodig en binnen de scope van de samenwerking inzetten.

Deze actie is behaald, we zien nu al een versterking van het incidentmanagement en verkeersmanagement. Echter we werken in 2020 en de jaren daarna verder aan ons einddoel. We doorlopen een proces, zowel extern met de partners binnen de samenwerking als intern met de besluitvorming over de Visie op Verkeersmanagement.

Wegeninvesteringen

Reizigers kunnen zich op het Provinciale wegennet goed en veilig verplaatsen zonder dat de kwaliteit van de leefomgeving daarmee onder druk komt te staan.

We gaan in 2019 verder met het afstemmen de investeringen van de wegbeheerders in Zeeland, o.a. in het POVV en de beheerplanning.

In 2019 werken we aan de voorbereiding en de realisering van de geprogrammeerde projecten uit het wegeninvesteringsprogramma voor 2019 te weten:

- N290 fase 1 Terneuzen – Zaamslag
- N673 Zanddijk
- Derde Fase Recreatieverdeelweg
- Parallelweg Absdale – Hulst
- N256 - Landbouwweg Zandkreeksluis
- N286, landbouwroute Poortvliet
- Industrieweg, fietstunnel Maintenance Value Park
- N253 rotonde St. Anna ter Muiden
- N659 rotonde recreatiepark Speelsmansplaten
- N286 fietspad St Maartensdijk (ontbrekend deel)
- Amoveren fietspad Sluiskil -Sluizencomplex
- Impuls Veilige N-wegen rijks subsidieprogramma N-wegen

Subdoel: Een multimodaal netwerk van achterlandverbindingen voor de Zeeuwse havens (Terneuzen en Vlissingen-Oost) met voldoende capaciteit en bedrijventerreinen.

■ **Stand van zaken**

Vanuit het Meerjarenprogramma Infrastructuur Zeeland (MIZ) worden jaarlijks projecten voorbereid en uitvoeringsgereed gemaakt. Dit gebeurt meer en meer vanuit een gebiedsgewijze aanpak, waar meerdere partners bij zijn betrokken en meerdere criteria een rol spelen. Ook in 2019 is voortgang geboekt bij diverse projecten. Echter, de daadwerkelijke realisatie is beperkter dan gepland. Dit is een gevolg van uiteenlopende factoren. Voorbeelden zijn moeizame grondverwerving en langer lopende trajecten om met alle betrokken stakeholders tot overeenstemming te komen. Het betreft soms ook de gezamenlijke financiering. En sinds kort speelt ook de stikstofproblematiek een rol. Tenslotte begint er ook een capaciteitsvraagstuk te ontstaan, wat een integrale afweging vereist (voorjaarsconferentie 2020).

Acties

In 2019 werken we aan de voorbereiding en de realisering van de geprogrammeerde projecten uit het wegeninvesteringsprogramma voor 2019.

■ **Voortgang/Resultaat**

Er is voortgang geboekt bij de diverse projecten. Echter weinig projecten zijn daadwerkelijk gerealiseerd. Dit betreft de fietstunnel bij het Maintenance Value Park, de rotonde bij Sint Anna ter Muiden en het opbreken van het fietspad Sluiskil - Sluizencomplex. De soms beperkte voortgang is een gevolg van uiteenlopende factoren. Voorbeelden zijn moeizame grondverwerving en langer lopende trajecten om met alle betrokken stakeholders tot

overeenstemming te komen. Dit betreft soms ook de gezamenlijke financiering. In een enkel geval is de stikstofproblematiek debet aan de vertraging (3e fase Recreatieverdeelweg).

Positief is de toekenning van subsidie voor de fietssnelweg Zelzate - Terneuzen, de veiligheid van N-wegen en de overeenstemming met RWS t.a.v. de aanleg van de rotonde bij Ritthem.

De actualisatie aantal wegencategoriseringsplannen, aangezien deze aan de basis liggen aan de investeringsbeslissingen.

■ Voortgang/Resultaat

In 2016 is door een provincie breed wegencategoriseringsplan vastgesteld voor alle wegbeheerders in het buitengebied. De wegcategorie hangt nauw samen met het toepasselijke snelheidsregime. In de praktijk lopen we er tegen aan dat inrichting van de weg met het daarbij horende snelheidsregime lang niet overal realiseerbaar is en op bestuurlijke en maatschappelijke weerstand stuit. Daarom gaan we met de andere wegbeheerders opnieuw in gesprek hoe het plan gerealiseerd kan worden en daar waar dat niet mogelijk aanpassing op onderdelen te overwegen. Op Walcheren is inmiddels via de Gebiedsgewijze aanpak overeenstemming. In 2020 gaan wij het overleg aan in de overige gebieden.

Het beter benutten van de bestaande capaciteit van lig- en wachtplaatsen van de Zeeuwse binnenvaartcorridor en de logistieke processen verbeteren door toepassen van corridormanagement.

■ Voortgang/Resultaat

De provincies Zuid-Holland, Noord-Brabant en Zeeland hebben door AT Osborne/Panteia een gedragen werkplan met gemeenschappelijke acties om de bereikbaarheid te verbeteren en de verduurzaming te faciliteren, laten opstellen. Daartoe zijn de volgende vier stappen gezet:

1. Compacte nulmeting.
2. Beschrijving (beleids)inspanningen (semi)overheden.
3. Analyse kansen en bedreigingen, inclusief energietransitie.
4. Formuleren gemeenschappelijke acties.

In 2020 wordt verder vorm gegeven aan de uitvoering.

Deelname Europese CEF-studie naar de verbetering van de spoorontsluiting Gent-Terneuzen, versterken lobby in gezamenlijkheid met North Sea Port en de gemeente Terneuzen.

■ Voortgang/Resultaat

De laatste twee met name financiële studies zijn vertraagd en worden in de eerste helft van 2020 uitgevoerd. De Europese Unie heeft uitstel verleend tot najaar 2020. De overige negen studies waaronder de MKBA en de technische studies zijn allen afgerond. Het project is besproken in het MIRT overleg najaar 2019. Vervolgafspraken zijn gemaakt.

Lobby voor versnelling Zeeuwse lijn d.m.v. extra spitstreinen of andere netwerkvarianten in het kader van toekomstbeeld OV 2040.

■ Voortgang/Resultaat

Na realisatie van de spitsrein in 2018 die twee maal in de ochtend in twee maal in de middag rijdt, zijn wij verder gegaan langs een tweetal sporen.

Enerzijds participeren wij in toekomstig netwerk in het kader van het OV toekomstbeeld 2040. Het OV toekomstbeeld bevat hoge ambities ook voor de Zeeuwse lijn met Intercity's én sprinters. Het toekomstig netwerk in de basisvariant wordt vertaald naar de benodigde investeringen en zal in het najaar 2020 tot finale besluitvorming leiden. Daadwerkelijke

realisatie zal in de toekomst mede afhangen van de mogelijkheden die de exploitatie biedt en dus van de reizigersaantallen.

Het tweede spoor richt zich op de middellange termijn tot 2025 en heeft betrekking op verbeteringen in de bestaande dienstregeling. Dit betreft b.v. uitbreiding van de spitstrein enerzijds of anderzijds een ander model voor de dienstregeling waarbij gewerkt wordt met een combinatie van Intercity's en spitstreinen. Daarover zijn wij in gesprek met de NS en het ministerie van IenW over de haalbaarheid en de financiële consequenties. Deze gesprekken zullen in 2020 worden voort gezet.

Impuls bedrijventerreinen

Beter benutten van havengebieden en bedrijventerreinen.

We werken aan het beschikbaar hebben van voldoende planologische ruimte voor havenontwikkeling en bedrijven en zetten in op een kwaliteitsimpuls en de verduurzaming van terreinen. Belangrijke instrumenten zijn de behoefteprognose voor bedrijventerreinen, de regionale bedrijventerreinenprogrammering die de gemeenten op basis daarvan opstellen en door de provincie worden goedgekeurd, en de subsidieregeling Fonds Impuls Bedrijventerreinen. In 2019 is er een extra actie gericht op de verduurzaming van de bedrijventerreinen .

■ **Stand van zaken**

In 2019 is een nieuwe behoefteprognose voor bedrijventerreinen afgerond, die de basis vormt voor de actualisatie van de regionale bedrijventerreinen in 2020. De 4e ronde van de subsidieregeling Fonds Impuls Bedrijventerreinen is uitgevoerd, waarbij subsidie is toegekend aan de gemeente Kapelle voor de herstructurering van bedrijventerrein Smokkelhoek. Er is een subsidieregeling opengesteld voor het uitvoeren van duurzaamheidsca's op bedrijventerreinen. Deze zullen in 2020 door gemeenten worden uitgevoerd.

Acties

Zorgen voor voldoende planologische ruimte voor bedrijven door met de gemeenten de regionale bedrijventerreinenprogramma's te actualiseren op basis van de prognose uit 2019

■ **Voortgang/Resultaat**

In 2019 is een nieuwe bedrijventerreinenprognose opgesteld. In de prognose wordt de uitbreidingsvraag van bedrijven in de periode 2019 tot en met 2030 geraamd op een bandbreedte tussen 108 tot 207 hectare bedrijventerrein in de provincie Zeeland. Dit betekent een jaarlijkse vraag van circa 9 tot 17 hectare. Het grootste deel van de uitbreidingsvraag komt voort uit de sectoren logistiek & groothandel en de industrie. Wanneer de uitbreidingsvraag wordt vergeleken met het bestaande harde planaanbod lijkt er, puur kwantitatief gezien, in de meeste regio's voorlopig voldoende aanbod aanwezig om in de uitbreidingsvraag te voorzien. Het rapport gaat ook in op de eisen die verschillende sectoren stellen aan locatie en kwaliteit van de bedrijventerreinen.

De gemeenten wordt gevraagd om in 2020 de regionale bedrijventerreinenprogramma's te actualiseren op basis van deze prognose en daarbij aandacht te besteden aan de gewenste uitbreiding en de bandbreedte die in de prognose is berekend en aan kwaliteit en toekomstbestendigheid van de bestaande voorraad aan bedrijventerreinen.

Bieden van advies en analyse van de economische behoefteprognoses

■ **Voortgang/Resultaat**

Analyse van de economische behoefteprognoses is onderdeel van de bedrijventerreinenprognose, door de uitwerking naar de verschillende economische sectoren.

Uitvoer Subsidieregeling Impuls Bedrijventerreinen

■ Voortgang/Resultaat

De 4e ronde van de subsideregeling Impuls Bedrijventerreinen is uitgevoerd. Er is subsidie verleend aan de gemeente Kapelle voor de herstructurering van bedrijventerrein Smokkelhoek.

Concurrentiepositie logistiek

Verbetering van de concurrentiepositie en behoud van werkgelegenheid in de Zeeuwse sectoren logistiek en maintenance.

De logistieke sector groeit hard doordat de economie weer sterk aantrekt en innovatieve vernieuwingen vragen aandacht en dat is aanleiding voor het opstellen van een meerjarenvisie logistiek door Zeeland Connect met een aanverwante roadmap. De maintenance sector is voor de economie en de veiligheid in onze regio is groot. In 2019 zijn de activiteiten gericht om de innovatie te stimuleren en de toepassingsmogelijkheden van circulaire economie toe te passen. De activiteiten om de nieuwe sector wind op zee goed in Zeeland te laten worden voortgezet, we richten ons op de realisatie van een Fieldlab Wind op Zee in Zeeland te realiseren.

■ Stand van zaken

De meerjarenvisie logistiek is vastgesteld door Zeeland Connect en voor twee actielijnen zero-emissie en autonoom rijden/varen zijn robuuste actieplannen uitgewerkt. Voor beide actielijnen is 1 mln euro subsidie per project vanuit het OPZuid-fonds verkregen en worden de komende jaren projecten in de Zeeuwse logistieke sector uitgevoerd. Verder worden de bedrijven ondersteund bij de implementatie van de nieuwe ontwikkelingen. De provincie Zeeland neemt ook deel aan Connected Transport Corridors. In Zeeland is 1 van de 4 Connected Transport Corridors voorzien. In samenwerking met het Rijk wordt de digitalisering en gebruik van data in de mobiliteitssector en de logistieke sector verder ontwikkeld.

Het kennis- en innovatiecentrum maintenance procesindustrie heeft drie projecten, waarin de filosofie van het "circulair denken" was verwerkt uitgevoerd. De realisatie van het fieldlab Zephyros (maintenance wind op zee) bevindt zich nog in de ontwikkelfase.

Acties

Ondersteunen van kansrijke innovaties die kunnen leiden tot nieuwe bedrijvigheid of een hogere toegevoegde waarde, bijv. de toepassingsmogelijkheden van circulaire economie in de procesindustrie

■ Voortgang/Resultaat

Dit jaar heeft het KIC|MPI drie circulaire projecten uitgevoerd. Daarnaast organiseerde het KIC|MPI met de FME de bijeenkomst 6-25. De doelstelling is om de industrie door simpele maatregelen tot 2025 6 miljoen ton CO2 uitstoot te verminderen. Dit betreft verbeteringen ten aanzien van onderhoud.

Stimuleren samenwerking en innovatie in de logistiek, o.a. via Zeeland Connect

■ Voortgang/Resultaat

Via het kennisnetwerk Zeeland Connect verloopt dit voorspoedig. Er zijn vier actielijnen benoemd (autonoom transport, energietransitie, digitalisering/robotisering, netwerken/verbindingen). Daarnaast wordt deelgenomen aan de diverse landelijke initiatieven zoals clean energy hubs, connected transport corridors, Catalyst, green deal binnenvaart, zeevaart en binnenhavens. Verder is er deelgenomen aan diverse bijeenkomsten door de IPO-leden en de topsector logistiek om de samenwerking in de logistieke sector te verbeteren.

Uitvoeren visie Logistiek i.s.m. Zeeland Connect en uitvoeren van de roadmap met 3 innovatielijnen, waaronder autonoom transport (varen en rijden) en verduurzamen Sector Transport en Logistiek (terminalfaciliteiten en laadinfra)

■ Voortgang/Resultaat

Diverse projecten zijn het afgelopen jaar in ontwikkeling genomen. Het meerjarenprogramma is door de stuurgroep van Zeeland Connect vastgesteld. De actieplannen Zero-emissie logistiek en autonoom transport Zeeland zijn in uitvoering. Een werkgroep ontwikkelt het actieprogramma Digitalisering & Robotisering. Aan diverse landelijke programma's wordt deelgenomen: Catalyst, Connected Transport Corridors, Clean energy hubs, green deal binnenvaart, binnenhavens en zeehavens.

Vertalen van het Meerjarenprogramma 2016 – 2019 van de Topsector logistiek naar regionale actieprogramma, benutten Europese Middelen.

■ Voortgang/Resultaat

Momenteel zijn 3 OPZuidprogramma's in uitvoering, te weten: Dare2Share, living lab autonoom transport Zeeland, Zero emissie logistiek Zeeland

Tot stand brengen van cross-overs tussen de sectoren chemische- en procesindustrie, Wind op Zee en Land, en infrastructuur

■ Voortgang/Resultaat

Diverse gesprekken worden gevoerd met de kennis & innovatienetwerken. Periodiek overleg is er tussen KiC|MPI, Zephyros,, WCM en provincie Zeeland. Dit proces loopt.

Realiseren van het Fiedlab Wind op Zee (Zephyros) in Zeeland

■ Voortgang/Resultaat

De besprekingen voor het realiseren van het Fieldlab Zephyros wordt nog gevoerd. medewerkers van Impuls, Campus Zeeland en de kenniswerf onderzoek de mogelijkheid om een leegstaande fabrieksruimte in het gebied van kenniswerf in gebruik te nemen. Deze ruimte wordt dan gebuikt voor het eerste project van Zephyros (Airtube) voor het gebruik van drones bij de inspectie en beperkt onderhoud van de blades van de windmolens.

Bereikbaarheid voor de mensen (Leefbaarheidsagenda)

Slim van A naar B om meedoen mogelijk te maken.

In vrijwel elke levensfase is het nodig om fysiek afstanden te overwinnen om activiteiten te ontplooiën. Dat kan door zelf ergens naar toe te reizen, maar inmiddels ook door 'moderne' varianten (digitale snelweg, pakketdiensten). Een passende vervoersvoorziening is belangrijk vanuit mens én maatschappij. In een provincie met een relatief lage bevolkingsdichtheid, fysieke uitdagingen door de 'eilandenstructuur' en een open blik naar Vlaanderen, Brabant en Zuid-Holland, is het een uitdaging om de bereikbaarheid op orde te houden. Voor de Leefbaarheidsagenda ligt de nadruk op maatschappelijk meedoen, met een accent op specifieke groepen (bijv. scholieren/studenten). Met de verantwoordelijkheid voor het regionaal openbaar vervoer als startpunt bouwen we aan 'slimme mobiliteit' waarbij innovatie, duurzaamheid, deelgebruik en samenwerken met andere overheden sleutelwoorden zijn. Hier biedt de regio-envelop een stimulans met extra middelen voor een pilot Mobility as a Service gericht op scholieren die naar Goes, Zierikzee en Terneuzen reizen.

■ Stand van zaken

In 2019 is de basis gelegd voor de ontwikkelagenda 'van openbaarvervoer naar slimme mobiliteit'. Samen met het onderwijs, zorg, ondernemers en mobiliteitsaanbieders zijn doelen gesteld voor het toekomstig mobiliteitssysteem. Behalve de verzameling van nieuwe informatie en de opzet van nieuwe samenwerking zijn ook verschillende pilotideeën ontwikkeld. Bewustwording voor de noodzaak van doorontwikkeling van het mobiliteitssysteem is

gecreëerd en nu gaan via verschillende samenwerkingen nieuwe mobiliteitsconcepten in de praktijk worden getest, zodat we leren wat wel en wat niet werkt in Zeeland.

Vanuit de regio envelop zijn we in februari 2020 gestart met het verzamelen van mobiliteitsdata onder MBO-studenten. met realtime mobiliteitsdata kunnen knelpunten in de huidige mobiliteit in kaart worden gebracht en kunnen slimme oplossingen worden bedacht/ingevoerd om de student sneller, slimmer, schoner en comfortabeler mobiel te maken naar school, stage, werk en vrijetijdsbesteding. Op basis van analyse van deze data zullen oplossingerichtingen worden getoetst bij de doelgroep en in het tweede deel van 2020 in praktijk worden gebracht.

Acties

Basisbereikbaarheid per openbaar vervoer op orde

- Aan de hand van concessiebeheertool Connexxion aansturen op een vraaggerichte invulling van de concessie van voldoende kwaliteit
- Verbeteren kwaliteit haltevoorzieningen (uitvoering nieuwe subsidieregeling)
- Verbeterplan voor lopende concessie realiseren (duurzame bussen, meer scholierenvervoer, nieuw betaalsysteem)

■ Voortgang/Resultaat

Vraaggerichte invulling concessie: de beheertool is afgerond; Connexxion moet nog data leveren voor de beoordeling van de vraaggerichtheid.

Kwaliteit haltevoorzieningen: nieuwe subsidieregeling is opgezet en geïmplementeerd. Gemeenten hebben nog tot 1 juli 2020 om de halten toegankelijk te maken.

Verbeterplan haltetaxi: is uitgevoerd. Het lijnennet is uitgebreid en er is een extra communicatieslag geweest.

Door-ontwikkelen (openbaar) vervoer

- Aansluiten op initiatief van gemeenten voor het opwaarderen van de Gemeentelijke Vervoercentrale Zeeland (GVC) als randvoorwaarde voor pilots integratie openbaar vervoer en doelgroepenvervoer alsmede vraagafhankelijke vervoersconcepten
- Smart Mobility onderwijs (met middelen uit regio-envelop): Een innovatieve aanpak voor betere mobiliteit van studenten, waarbij data van mobiliteitsbehoefte basis is voor een vraaggerichter mobiliteitsaanbod
- Inzet op 2 à 3 snelle buslijnen (intern Zeeland én van/naar Zeeland) om tijdsduur naar werk en studie te verkleinen en Zeeland daarmee aantrekkelijk te houden als regio om te werken en studeren.
- Visie ontwikkelen op toekomstbestendig maken Zeeuwse openbaar vervoer-knooppunten door nieuwe functies toe te voegen ('hubs')
- Op basis van de inzichten uit de strategische opgave Slimme Mobiliteit ontwikkelen van Zeeuws breed kader voor de wijze van aanbesteding van bus en doelgroepenvervoer

Voortgang/Resultaat

- Ontwikkelagenda: document is eind januari gereed; de vijf ontwikkelgroepen zetten het ingezette proces voort om zo tot concrete aanbevelingen te komen, o.a. als basis voor de nieuwe bus-concessie.
- Uitvoeren pilots integratie OV en doelgroepenvervoer: aan de basis hiervoor is gewerkt, nl. actuele data en doorontwikkeling gemeentelijke vervoerscentrale in Terneuzen, waarna medio 2020 daadwerkelijk kan worden gestart met pilots.
- Mobility as a service: na intensief voortraject wordt in februari 2020 gestart met het verzamelen van mobiliteitsdata van MBO-studenten. Planning is dit jaar eerste pilots uit te voeren.
- Busknooppunten: eindgebruikersonderzoek busstation WST is afgerond. gesprekken over doorontwikkeling knooppunten Terneuzen, Middelburg, Vlissingen en Zierikzee zijn in opstart.

Nieuwe vervoersconcepten ontwikkelen en uittesten

- In samenwerking met gemeenten komen tot pilots voor integratie van openbaar vervoer en doelgroepenvervoer
- Verdere ontwikkeling deelconcepten 'van bezit naar gebruik': autodelen (e-mobilitypark), fietsdelen (fiets hubs).
- Gebiedsgericht faciliteren van kleinschalige mobiliteitsinitiatieven (vervolg op regio-aanpak Schouwen-Duiveland)
- Smart Mobility: transitie-pad opstellen naar autonoom vervoer in Zeeland

Voortgang/Resultaat

ontwikkeling deelconcepten: e-mobilitypark is operationeel; fietshub/deelfietsplan M'burg in werking; andere deelfietsprojecten in opstartfase.

faciliteren kleinschalige mobiliteitsinitiatieven: platform SD Op Weg coördineert meerdere mobiliteitsconcepten; Thover biedt nieuw vervoersconcept voor reizigers op Tholen.

smart mobility: plannen van aanpak voor autonoom vervoer op SD en Zwinregio worden opgesteld.

Ruimtelijke kwaliteit versterken (Leefbaarheidsagenda)

Een passende duurzame woning en een prettige woonomgeving.

Onderdeel hiervan is de woningvoorraad, zowel bestaand als toekomstig. Met onze verantwoordelijkheid in de regionale woningbouwprogrammering hebben we hier een sleutelrol. Het gaat niet alleen om aantallen, maar ook om een match met de kwalitatieve vraag en een koppeling met duurzaamheidsdoelen. Er ligt immers een behoorlijke saneringsopgave. Waar er kansen zijn, stimuleren we als Provincie de inzet hierop. Via de regio-envelop krijgt dit de komende jaren een extra impuls.

In dit thema speelt ook de versterking van de functie van de stad als plek om te winkelen, te leven en te ontmoeten. We haken hierop aan als partner met een visie op detailhandel, cultuur en bebouwde omgeving (m.n. herbestemming). Onze rol is hier vooral faciliterend (bijv. richting stedennetwerk Z4) en stimulerend (bijv. richting initiatief om met leegstaande plekken en panden om te gaan).

Stand van zaken

Door het opstellen van de prognose 2019 en de uitvoering samen met de gemeenten van het Kwalitatief Woononderzoek Zeeland is de (toekomstige) woonbehoefte kwalitatief en kwantitatief in beeld gebracht. Hiermee is de woonopgave verder in beeld gebracht en kan het

provinciale en gemeentelijke woonbeleid beter worden gericht op de woonbehoefte en de leefbaarheid van de Zeeuwse inwoners.

Acties

Aanpak verduurzaming woningvoorraad, o.a. uitvoeren energiescans en de inzet van duurzaamheidsleningen (met middelen vanuit regio-envelop)

Voortgang/Resultaat

Er is vanuit de Regio Deal subsidie verleend aan Bouwend Zeeland voor de training van installateurs in nieuwe duurzame technieken. De website van Energiek Zeeland, waar in 2018 vanuit de regio deal subsidie is verleend, is in 2019 online gegaan. Voor de inzet van duurzaamheidsleningen is een verkenning uitgevoerd naar de verschillende methoden om deze leningen in te zetten. Op basis hiervan wordt in 2020 een duurzaamheidslening opgezet.

Nieuwe demografische prognose voor Zeeland

Voortgang/Resultaat

De Provinciale bevolkings- en huishoudenprognose 2019 is op 7 mei 2019 vastgesteld. Deze prognose is in afstemming met de Zeeuwse gemeenten gemaakt. In de prognose zijn met name het binnenlands migratiesaldo, het buitenlandse migratiesaldo en de geboorte- en sterftecijfers bepalend. Zeeland kent een dalend geboortecijfer en een sterfteoverschot. Voor het buitenlandse migratiesaldo is een aparte analyse gemaakt voor de verschillende doelgroepen, zoals woonmigranten, arbeidsmigranten en asielmigranten. Elke groep kent zijn eigen dynamiek en verwachtingen voor de toekomst. De verwachting is dat het buitenlandse migratiesaldo de komende jaren op een stabiel hoog scenario zal liggen van 1200-1300 per jaar. Voor het binnenlands migratiesaldo is in overleg met de gemeenten een aanname voor de lange termijn gekozen.

De bevolking van Zeeland gaat de komende jaren nog geleidelijk stijgen tot bijna 400.000 in 2040. Dit komt omdat het hoge buitenlandse migratiesaldo het sterfteoverschot teniet doet. Verder gaat de prognose ervan uit dat in Zeeland de binnenlandse vestiging en vertrek ongeveer in evenwicht blijft. Door het oplopende sterfteoverschot zal de bevolking steeds langzamer groeien en voor 2040 wel afnemen. De kustgemeenten, Zeeuws Vlaamse gemeenten en Noord-Beveland kennen de kleinste bevolkingsgroei of daling. De hoogste bevolkingsgroei is te vinden Goes, Middelburg, Reimerswaal en Tholen.

De leeftijdsopbouw van de Zeeuwse bevolking zal fors veranderen. De bevolking in de leeftijdsgroep 15 tot 60 jaar neemt met 15.000 af tot 2040. Het aantal 80+ers neemt met 20.000 toe. Gemeenten met een relatief oude bevolking zijn te vinden aan de kust en Zeeuws Vlaanderen. De Bevelandse en stedelijke gemeenten kennen een jongere bevolkingsopbouw.

In de komende tien jaar zal de behoefte aan woningen met 8500 groeien, met name in de woningmarktregio's De Bevelanden, Tholen en Walcheren. In de andere regio's groeit de woningbehoefte minder. De groei van de woningbehoefte komt vooral door de groei van de (alleenstaande) 80 plus en in mindere mate de 60-80 jarige huishoudens. De huishoudens die vallen onder de jongere leeftijdsgroepen nemen juist.

Actualisatie woningmarkt afspraken op basis van de demografische prognose 2019 en het KWOZ (met name Walcheren)

Voortgang/Resultaat

In 2019 is de nieuwe provinciale bevolkingsprognose opgesteld. Op basis van de prognose en de woningbehoefte van de verschillende bevolkingsgroepen is in het Kwalitatief Woononderzoek Zeeland (KWOZ) de kwalitatieve woonbehoefte bepaald. Tegelijkertijd is hierbij de omvang en kwaliteit van de bestaande woningvoorraad in beeld gebracht. De vergelijking van behoefte en bestaande kwaliteit leidt tot een inzicht in de woonopgave voor de bestaande voorraad. De prognose en het KWOZ vormen bouwstenen voor het provinciaal en

gemeentelijk woonbeleid. Deze zullen benut worden bij de actualisatie van de woningmarktafspraken.

Bouwtitelbank inzetten om sanering woningvoorraad te stimuleren (met inzet middelen vanuit regio-envelop)

■ Voortgang/Resultaat

Er is een verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden van de inzet van de bouwtitelbank. Deze wordt begin 2020 afgerond.

Op basis van detailhandelsvisie 5 acties in gang zetten samen met gemeenten

■ Voortgang/Resultaat

Vier acties zijn uitgevoerd in najaar 2018 en 2019. Het prestatieonderzoek naar het (economisch) presteren van de Zeeuwse winkelgebieden is in 2019 afgerond. Hierover wordt in februari 2020 definitief gerapporteerd. De vijfde actie - een conferentie met de uitkomsten van de vier acties – staat in het voorjaar 2020 gepland. De conclusie is de Zeeuwse winkelgebieden sterk onder druk staan, met een laag verdienvermogen van winkeliers en teveel winkelvloeroppervlak. Daarbij zijn er wel verschillen, zowel geografisch als per branche.

Achtste ronde Provinciale Impuls Wonen (met extra inzet vanuit middelen regio-envelop)

■ Voortgang/Resultaat

De 8e ronde PIW is succesvol uitgevoerd. Er zijn 38 aanvragen ingediend die voldoen aan de randvoorwaarden. In totaal is hiermee € 1.520.000 subsidie aangevraagd. Omdat er € 1.000.000 beschikbaar was is aan de 29 best scorende projecten subsidie toegekend. In totaal verdwijnen er 25 incurante particuliere woningen en 202 sociale huurwoningen, en

komen er 9 particuliere woningen en 162 sociale huurwoningen voor terug die wèl energiezuinig en vaak levensloopbestendig zijn.

Maatschappelijk initiatief versterken (Leefbaarheidsagenda)

Kracht van de samenleving als basis om op te bouwen.

Wat mensen en groepen zélf kunnen en willen betekenen voor hun woonomgeving en voor hun bereikbaarheid, dat is een derde spoor van onze inzet op leefbaarheid. En dan niet zozeer één op één naar lokale initiatieven, daar staan de gemeenten en maatschappelijke instellingen voor aan de lat. Onze inzet is meer op bevorderen dat maatschappelijk initiatief 'de wind mee krijgt'. We doen dat door kennis en ervaringen te delen (digitaal platform voor initiatieven, regionale bijeenkomsten), door de betrokkenheid te vergroten van doelgroepen bij hun eigen leefbaarheid (in 2018 waren dat de MBO-scholieren) en door gerichte cofinanciering van bovenlokaal initiatief, direct of via een fonds (Zeeuws Oranjefonds, LEADER). Bij voorkeur zijn dit initiatieven op het gebied van versterking van bereikbaarheid en ruimtelijke kwaliteit. Dit spoor is nog in ontwikkeling en sluit aan op een kracht in de samenleving die steeds meer zichtbaar wordt in deelgebruik, coöperaties en sociale ondernemingen.

■ Stand van zaken

We hebben in 2019 het Zeeuws maatschappelijk initiatief versterkt. Begin 2019 is in samenwerking met Rabobank Walcheren/Noord-Beveland MAEX Zeeland gelanceerd, het Zeeuwse digitale platform voor maatschappelijke initiatieven en sociale ondernemingen. Op meerdere momenten hebben we het platform onder de aandacht gebracht bij de verschillende

doelgroepen. Dit onder meer via de Open Dag van de Provincie en via het minisymposium Samen leven, samen werken dat de gemeente Vlissingen in samenwerking met ons voor de Zeeuwse ambtenaren die direct met maatschappelijk initiatief te maken hebben, heeft georganiseerd. Doordat de deelnemers het minisymposium erg gewaardeerd hebben, gaat deze vorm van bovenlokale ontmoeting en kennisdeling in 2020 een vervolg krijgen.

Voor de doorontwikkeling van het platform zoeken we samenwerking met gemeenten, maatschappelijke organisaties, fondsen en bedrijven. Hoewel het platform zijn waarde nog moet bewijzen, staan er inmiddels al 78 uiteenlopende initiatieven op het platform, heeft het VSB fonds een financiële impuls verzorgd, zijn de gemeenten Vlissingen en Tholen bereid om ook partner te worden en zijn we met onder meer ZB en Dockwize in gesprek over hun betrokkenheid. Het budget voor cofinanciering van LEADER initiatieven is in 2019 nog niet aangesproken. Wel zijn via de provinciale subsidieverordening initiatieven ondersteund zoals de ontwikkeling van de Praktijkroutes Zeeuws-Vlaanderen door Scalda. Met deze routes wordt het mogelijk om met de inzet van het bedrijfsleven in Zeeuws-Vlaanderen verschillende beroepsopleidingen in Zeeuws-Vlaanderen te kunnen blijven aanbieden. Het Oranjefonds heeft verder laten weten dat ook vanuit het Zeeuws Heldenfonds de nodige initiatieven zijn gesteund.

Voor het vergroten van de betrokkenheid van doelgroepen bij hun leefomgeving hebben we in 2018 met MBO studenten een aantal ideeën ontwikkeld die de leefbaarheid van Zeeland voor hen verbetert. Een van deze ideeën betreft het reizen met het OV naar school. Het komt dan wel eens voor dat de student moet wachten op een saai overstapstation en dat maakt het wachten lang en vervelend. Voor het busstation Westerscheldetunnel Terneuzen heeft ontwerpbureau Boyscout Designer de tweede helft van 2019 in interactie met de gebruikers van het busstation een aantal interventies uitgetest. Een voorstel voor aanpassing van de wachtbeleving op dit busstation volgt begin 2020.

Het onderbrengen van het thema maatschappelijk initiatief in het provinciale uitvoeringsprogramma Iedereen Telt brengt met zich mee dat we in leefbaarheidsvraagstukken nadrukkelijk met regionale partners samen willen werken aan maatschappelijke meerwaarde.

Acties

Doelgroep jongeren intensiever betrekken bij leefbaarheidsvraagstukken door vorming van een jongerenparlement – dit aanvullend op JouwZeeland

Voortgang/Resultaat

Hoewel het steeds lastiger is om jongeren voor JouwZeeland op hetzelfde moment bij elkaar te krijgen, zijn jongeren wel geïnteresseerd om over Zeeuwse vraagstukken mee te praten. In 2019 is daarom een pilot voorbereid om in samenwerking met het onderwijs in Zeeland een jongerenparlement op te richten. Met dit jongerenparlement investeert de Provincie meer in de samenwerking met het onderwijs en de binding van jongeren aan Zeeuwse thema's. De pilot wordt in 2020 uitgevoerd.

Via LEADER actief ruimte bieden voor co-financiering van kansrijk bovenlokaal initiatief (indicatie: € 100.000).

Voortgang/Resultaat

In samenspraak met het POPteam zijn de mogelijkheden voor het verlenen van cofinanciering aan LEADER initiatieven verkend. Helaas leidde dit in 2019 niet tot een daadwerkelijke cofinancieringsaanvraag. Een kansrijk initiatief van Scalda voor de ontwikkeling van praktijkroutes in Zeeuws-Vlaanderen kon niet binnen de aanvraagtermijn van LEADER worden ingediend. Provincie heeft vervolgens een subsidiebijdrage van € 30.000,- aan dit initiatief verleend. De gemeenten Sluis, Terneuzen en Hulst dragen samen een zelfde bedrag bij.

Veerkrachtig Vogelwaarde: pilot voor een integrale leefbaarheidsaanpak (ruimtelijk, bereikbaarheid, sociaal) op basis van burgerinitiatief.

■ Voortgang/Resultaat

Begin 2019 is besloten de pilot Veerkrachtig Vogelwaarde stop te zetten na een intensief voortraject met de gemeente Hulst. Er bleek uiteindelijk te weinig draagvlak bij de gemeente Hulst om een pilot concreet uit te voeren. Bij andere gemeenten waren op dat moment geen aanknopingspunten voor het opzetten van een vergelijkbare pilot.

Een nieuwe aanpak voor het stimuleren van het invullen van lege plekken en panden ('leegstand als kans') - met gebruik van maatschappelijk initiatief (prijsvraag); 3 locaties verder uitwerken

■ Voortgang/Resultaat

Voor dit project is na de inventarisatiefase in mei 2019 een startbijeenkomst met externe partijen georganiseerd om de ambitie voor dit project aan te scherpen. Deze bijeenkomst heeft nog geen vervolg gekregen door het vertrek van de projectleider. Inmiddels is hiervoor werving opgestart. Parallel aan het project heeft de provincie Zeeland subsidie verleend aan het Zeeuws Museum voor haar publieksprogramma Nooit Meer Werken. Met onder meer een fietsroute vestigt het museum de aandacht van bezoekers op voormalige werkplekken die nu leegstaan.

Digitaal platform ontwikkelen voor kennisdeling over maatschappelijke initiatieven in Zeeland dat ook door medeoverheden gebruikt kan worden (MAEX)

■ Voortgang/Resultaat

Het platform MAEX Zeeland voor maatschappelijke initiatieven en sociale ondernemingen is begin 2019 gelanceerd. Deze Zeeuwse pagina van de landelijke website is een initiatief van Rabobank Walcheren/Noord-Beveland en Provincie Zeeland. MAEX Zeeland maakt de activiteiten en impact van sociale initiatieven zichtbaar en meetbaar en helpt bedrijven, overheden, fondsen en partulieren bij het realiseren van sociale impact. Met het platform investeren we samen in de maatschappelijke sector in Zeeland.

Faciliteren initiatiefnemers met de organisatie van crowdfunding door opzet van een coachingstraject

■ Voortgang/Resultaat

Deze activiteit is in 2019 niet als afzonderlijke activiteit opgepakt. Bekeken wordt of deze activiteit via het platform MAEX Zeeland invulling kan krijgen.

Trendindicatoren

Trendindicatoren	2006	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ernstige verkeersslachtoffers; doden	34	15	18	30	15	20	18	13	11
Ernstige verkeersslachtoffers; ziekenhuisgewonden				500	473	457	491	504	534
Voertuigkilometers hoofdwegennet (index)			100	101,9	104,9	108,6	111,8	PM	
Voertuigkilometers onderliggend wegennet (index)			100	101,2	99,2	99,5	101	PM	

Doelindicatoren

Doel	Indicator	Stand 2017	Streefwaarde 2019	Realisatie 2019	Einddoel
(Vaar)wegen	Onderhoudsniveau infrastructurele kapitaalgoederen	Basisniveau	Basisniveau		Basisniveau
Vraaggericht OV	Waardering Openbaar Vervoer (bus)	7,4	7,5		7,6
	Bezettingsgraad kernnet (daggemiddelde)	23,4%	24,0%		30%
	Bezettingsgraad fietsvoetveer	23,6%	25,0%		30%
Snelle en betrouwbare wegverbindingen	Reistijd Goes – Zelzate (in min.)	50 min	40 min	36 min	40 min
Snelle en betrouwbare wegverbindingen	Reistijd Goes – Hellegatsplein	45-60 min	45-65 min	45 min	40 min
Voldoende capaciteit multimodaal netwerk	Capaciteit Weg, water, spoor en buisleiding		Weg > 2017		Weg, water, spoor en buis > 2017
Voldoende bedrijventerreinen	Beschikbaar areaal uitgeefbaar bedrijventerrein t.o.v. vraag (kwantitatief)	Aanbod: 198 ha Vraag: 112 ha	Vraag en aanbod in evenwicht in zowel kwantiteit als kwaliteit		Vraag en aanbod in evenwicht in zowel kwantiteit als kwaliteit

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Wijzigingen 2019	Begroting 2019 NW	Rekening 2019	Restant
Lasten					
050101-Doelmatig en doeltreffend beheer (wa)	30.425	-1.923	28.503	28.233	-269
050102-Vraaggericht basisnetwerk openbaar v	24.009	927	24.936	25.400	465
050103-Verbetering verkeersgedrag verkeersd	765	1	766	743	-23
050104-Goede bereikbaarheid voor bedrijven	306	0	306	352	46
050105-Wegeninvesteringen	3.700	-2.002	1.698	1.607	-91
050106-Impuls bedrijventerreinen	326	1.820	2.146	618	-1.528
050107-Leefbaarheidsagenda	3.936	0	3.936	3.605	-331
050108-Concurrentiepositie logistiek	112	34	146	153	7
050109-Ruimtelijke kwaliteit versterken	61	278	339	182	-157

059999-Ambtelijke inzet	6.608	140	6.748	6.459	-289
Totaal Lasten	70.247	-724	69.523	67.354	-2.170
Baten					
050101-Doelmatig en doeltreffend beheer (wa	381	909	1.290	1.316	27
050102-Vraaggericht basisnetwerk openbaar v	2.257	-22	2.234	2.320	86
050104-Goede bereikbaarheid voor bedrijven	0	0	0	34	34
050105-Wegeninvesteringen	745	-745	0	0	0
050107-Leefbaarheidsagenda	0	0	0	0	0
Totaal Baten	3.382	142	3.524	3.670	146
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-66.865	866	-65.999	-63.683	2.316
Onttrekkingen					
980599-Bestemmingsreserves-Pr.5	14.334	7.835	22.169	21.799	-370
Toevoegingen					
980599-Bestemmingsreserves-Pr.5	0	10.410	10.410	10.410	0
Mutaties reserves	14.334	-2.575	11.759	11.389	-370
Resultaat na bestemming	-52.531	-1.709	-54.240	-52.294	1.946